

explosies was vernietigd, was', aldus *De Waarheid*, 'door het water wel voorgoed onbruikbaar gemaakt.'¹

Dat laatste was te optimistisch gezien.

Uit Den Haag kwam nog in de nacht van de aanslag Lentz, het hoofd van de rijksinspectie van de bevolkingsregisters, per auto aangereden. In het gebouw dat nog smeulde en vol bluswater stond, trof hij burgemeester Voûte aan en de administrateur van de afdeling bevolkingsregister en verkiezingen ten stadhuiuze, G. Sijdzes. Van Sijdzes vernam hij dat deze zich niet in staat achtte het bevolkingsregister opnieuw op te bouwen – wèl, dan zou hij, Lentz, aan dat werk de nodige leiding geven; zijn werk in Den Haag wilde hij laten schieten. Voûte bood hem ter plekke de nieuwe functie aan welke door Lentz, gegeven 'het zeer aantrekkelijke salaris, gepaard aan het vooruitzicht op een rustige werkkring', in beginsel aanvaard werd² – alleen moest, zei hij, secretaris-generaal Frederiks nog goedkeuren dat hij de rijksinspectie zou verlaten. Frederiks weigerde. Het slot van het lied was dat Lentz zijn werk in Den Haag vijf maanden lang combineerde met de leiding van de reconstructie van het Amsterdamse bevolkingsregister.

'Zoals mieren direct na de verstoring van de mierenhoop weer ijverig aan het herstel beginnen, zo' (wij citeren de naoorlogse geschiedenis van het Amsterdamse bevolkingsregister)

'deden de ambtenaren van het Bevolkingsregister het met hun administratie. Gewapend met baggerlaarzen maar meer nog zonder die nuttige voorwerpen visten ze de verdronken kaarten uit het bluswater. Tot de kleinste fragmenten toe werden 'gered'. Op lange tafels, tussen bakstenen, werd alles te drogen gezet in de Koningszaal van 'Artis'.³

Een maand of zes na de aanslag was het register weer bruikbaar – behalve natuurlijk de 15 % die verloren was gegaan. Illegale groepen die wisten, welke letters hieronder vielen, konden hier gebruik van maken: men vulde dan op een vals pb de naam van een Amsterdammer in die met een van die letters begon, en dat betekende dat controle in Amsterdam onmogelijk was; zij bleef natuurlijk wèl mogelijk bij de rijksinspectie waar zich alle ontvangsbewijzen-persoonsbewijs bevonden. Wat Amsterdam betrof, verhinderde voorts de lacune van 15 % dat de in een bepaald jaar geboren mannelijke Amsterdammers zonder uitzondering voor de arbeidsinzet opgeroepen werden.

¹ *De Waarheid*, 68 (3 april 1943), p. 2. ² J. L. Lentz: 'Ambtelijke herinneringen' (1945), p. 55 (Doc I-1045, a-5). ³ J. T. Veldkamp: *Het Amsterdamse bevolkingsregister in oorlogstijd* (1954), p. 30.